

Mas Català

Santa Eugènia de Berga

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Nucli de Santa Eugènia
Emplaçament Mas el Català. Ronda del Català s/n. 08507 Santa Eugènia de Berga.

Coordenades:

Latitud: 41.90206
Longitud: 2.27987
UTM Est (X): 440269
UTM Nord (Y): 4639153

Classificació

Número de fitxa 08246-115
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern
Segle XVIII
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Alguns elements s'han perdut
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 46002DG4309S
Autoria de la fitxa Anna M. Gómez Bach
Data de registre de la fitxa: dc., 19/04/2006 - 02:00

Descripció

Casa aïllada envoltada pel polígon del Bulló formant un conjunt d'edificacions de planta rectangular orientada d'est a oest. L'edifici principal, presenta una planta quadrada organitzada en planta baixa i primer pis, i amb un possible segon pis, tot i que dubtós. La tècnica constructiva presenta murs de paredat comú lligats amb argamassa i arrebossats, que en algun punt es conserven fins l'alçada original, tot i que el seu estat no és gaire òptim. A la planta baixa, trobem un nucli de tres cossos, una gran part del qual estava dedicat a les activitats agropecuàries; aquesta característica és molt comuna de les masies de tota la zona. La cuina serveix també de menjador i al primer pis s'hi trobava la sala i les diverses habitacions. No es conserva pràcticament cap resta de la coberta que segurament hauria estat formada per una teulada de teula aràbiga a doble vessant de la que actualment només en resta alguna biga i algun fragment de teula. Els annexos ramaders conserven la seva disposició original, i es poden distingir els que haurien servit d'estable i de corral. La casa es troba molt reformada, amb les parets arrebossades i nombroses reformes de difícil identificació. La porta principal té una alçada de 3'25m, mentre que interiorment és de 2'5m. Té una amplada interior de 1'65m i exterior de 3'05m. L'arcada està formada per 13 pedres. El gruix dels brancals de pedra, que tenen una llargada d'1m oscil·la entre 20 i 25 cm. Desgast que presenta algunes pedres en tractar-se de pedra sorrenca i perquè algunes de la banda dreta ho estan per l'acció del salpàs. Alhora, enganxat als baixos de la banda esquerra hi ha la caseta del gos, actualment en desús; mentre que hi ha unes bigues de portland d'un terrat clavades a la part superior de l'arcada.

Història

Aquest mas apareix esmentat en la documentació de l'arxiu parroquial des d'època moderna tot i que en el llibre de talles o contribucions de l'Arxiu Municipal de Vic del 1418 al 1460 consten les talles que pagaven aquells masos del terme units a Vic a principis del segle XV, i aquest és el cas del mas Català que pagava 1 diner i mig a la talla de 1422. Ja en el segle XIV, consta que aquest mas gaudeix del domini directe d'un altar, en aquest cas dedicat a Sant Llorenç, amb la condició de dependent. Aquests masos dependents paguen un cens, en diner o en espècies per mantenir el domini útil del mas i cal assenyalar que aquest tipus de dominis eren a mans d'eclesiàstics, o en mans d'un poder laic, petita noblesa o laics que han ascendit de classe social sense tenir orígens nobiliaris. En el mateix cas es trobaven el mas Pont i el mas Torrent, tots dos de Santa Eugènia i actualment d'ubicació desconeguda, al haver canviat de nom la propietat. De la primera meitat del segle XVI ens han pervingut dos fogatges o llistes de caps de casa del terme de Santa Eugènia i Vilalleons. Relacionat amb aquest mas i en el fogatge de 1515 apareix Joan Soler, àlies Català com a cap de casa, mentre que en el fogatge de 1553 ho fa Lluís Fontanelles, àlies Català. A la Consueta Vella de Santa Eugènia de 1639 consta que tenia annexat un mas conegut com l'Esquiró. Corona l'entrada la inscripció gravada entre tres pedres: "Ave Maria sin pecado concebida" que per la tipologia podria ser del s XVIII. Per sobre hi ha una petita pedra en què hi ha gravades les inicials I(esus) H(ome) S(alvador) i la data de 1576. La casa en haver estat molt reformada. Altra informació la proporcionen els Llibrets de Compliment Pasqual, concretament el del 1826, on hi ha llista dels masos i les persones que hi viuen majors de 8 anys, i on es detalla que la Teuleria del Català tenia 6 habitants i el Català 8 habitants.

Bibliografia

Consueta Vella de Santa Eugènia del 1639: "Memorial dels masos y casas habitats y affugats que de present se troben y en elles habitan dins dita parrochia y circuit de aquella". Consueta Vella de Santa Eugènia del 1639: "Nom de masos antics tan habitats con rònechs los quals per reducció fan dos sous de menjars per cada hu de dits masos, conforme ho tinch trobat en un llibret istoriat entra las ascripturas de dita rectoria de lletra molt antiga". DALMAU, A. (2001). Inventari d'elements patrimonials del Municipi de Santa Eugènia de Berga. Ajuntament de Santa Eugènia. Inèdit. GRACIA, E. (1989). Estructura agrària de la Plana de Vic

al segle XIV. Fundació Salvador Vives i Casajuana. Barcelona: 43-45. PLADEVALL, A. (1997). Santa Eugènia de Berga. Història i vida d'un vell poble osonenc. Ajuntament de Santa Eugènia de Berga. Ed. Eumo. Vic.

